

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ
ТА ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТ № 6**

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни Кримінальний процес
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
081 Право (правозастосування)

за темою – Особливості розслідування кримінальних проступків

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7.

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6. Протокол від 21.08.2023 року № 7.

Розробники:

Доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Соловйова О.Є.

Доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Вінчук В.В.

Викладач кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС Дорошенко Ю.К.

Рецензенти:

Голова Київського районного суду м. Харкова, доктор юридичних наук, доцент Шаренко С.Л.

Декан факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Романюк В.В.

План лекції

Вступ.

1. Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.

2. Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.

3. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

4. Додатки до обвинувального акта.

Висновки.

Рекомендована література:

Основна

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — № 90—91. — 19 травня.
3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 лип. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 41—42, № 43, № 44—45. — Ст. 529.
4. Про прокуратуру : Закон України від 5 лист. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 793.
5. Про адвокатуру : Закон України від 19 груд. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 9. — Ст. 62.
6. «Про Національну поліцію»: Закон України від 2.07.2015 // ВВР України. — 2015. — №40-41, Ст. 379.
7. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.
8. Загальна декларація прав людини : прийнята та проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93. — Ст. 3103.
9. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13. — Ст. 270.
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини [Електронний ресурс] : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково – практичний

коментар : у 2томах. Т.2/ К82 Є.М.Блажківський, Ю.М. Грошевий, Ю.М.Дьомін та ін. , за заг. Ред В.Я.Тація, В.П.Пшонки, А.В.Портнова – Х.: Право, 2012.-664с.

- 12.Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар 6 у 2 т. Т.1/К82 О.М. Бандурка, Є.М. Блажківський, Є.П.Бурдоль та ін.. ; за заг.ред. В.Я.Тація, В.П.Пшонки, А.В.Портнова. – Х.: Право,2012.-768 с.
- 13.Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц, та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х.: Право, 2013. – 824 с.

Додаткова

1. Адаховський Д. Поняття, сутність і види кримінально-процесуальних функцій / Д. Адаховський // Право України. — 2010. — № 6. — С. 220—225.
2. Аленін Ю. Публічна природа гарантій прав особи у кримінальному процесі / Ю. Аленін // Право України. — 2003. — № 4. — С. 30—32.
3. Андрусяк В. Мета та завдання досудового слідства / В. Андрусяк // Вісник прокуратури. — 2010. — № 1. — С. 77—80.
4. Лобойко Л. М. Стадії кримінального процесу : [навч. посіб.] / Лобойко Л. М. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 176 с.
5. Молдован А.В. Кримінальний процес України /текст/ : Навч.посіб./ А.В.Молдован, С.М.Мельник –К.: Центр учбової літератури, 2013 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.portal.rada.gov.ua> - офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua> - офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://mvs.gov.ua> - офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
4. <http://www.scourt.gov.ua> - офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
5. <http://sc.gov.ua/> - офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільний і кримінальних справ.
6. <http://www.gp.gov.ua> - офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
7. <http://www.minjust.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua> - єдиний реєстр судових рішень в Україні.

Текст лекції

Вступ

Новий КПК України у главі 25 передбачив нову для кримінального процесу форму досудового розслідування кримінальних проступків. Правила, встановлені у цій главі, ґрунтуються на рекомендації №6R (87) Комітету міністрів Ради Європи державам-членам від 17 вересня 1987 року «Шодо спрощення кримінального правосуддя». Правовою основою регламентації дізнання у кримінальному процесуальному законодавстві є Конституція України. У ч.1 ст.92 якої встановлено, що виключно законами України визначається діяльність органів дізнання і досудового слідства, а у ст.121- нагляд за додержанням законів органами, які проводять дізнання, досудове слідство здійснює прокуратура.

Глава 25 набере чинності одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки.

1.Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків.

Розслідування кримінальних проступків проводиться в формі дізнання і здійснюється згідно із загальними правилами досудового розслідування (ст..298 КПК).

Для досудового розслідування кримінальних проступків дозволяється виконувати всі слідчі чи розшукові дії, передбачені КПК, окрім негласних слідчих дій (ст.300КПК).

Дізнання кримінальних проступків здійснюють органи досудового розслідування. Якими є слідчі органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства (ч.1 ст.38 КПК).

Частиною 3 ст.38 КПК передбачено, що при досудовому розслідуванні кримінальних проступків у встановлених законом випадках повноваження слідчого органу можуть здійснюватися співробітниками інших підрозділів

органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства. Наразі закону, який би встановлював повноваження зазначених співробітників щодо досудового розслідування кримінальних проступків.

Порядок досудового розслідування кримінальних проступків є спрощеною формою кримінального провадження.

Зупинення і відновлення дізнання здійснюється на підставах і в порядку, встановленому статтями. Строк досудового розслідування кримінальних проступків складає один місяць з дня повідомлення особі про підозру. Цей строк може бути продовжено районним(міським) прокурором до двох місяців(**ст.219 КПК**) у порядку, встановленому **ст.294 КПК**. Подальше продовження строку досудового розслідування кримінальних проступків не передбачене.

Матеріали досудового розслідування щодо кримінального проступку не можуть бути об'єднані в одне провадження з матеріалами досудового розслідування щодо злочину.

Під час досудового розслідування кримінальних проступків не допускається застосування запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, застави, тримання під вартою (**ст.299 КПК**).

2.Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.

Особливостями закінчення досудового розслідування кримінальних проступків є те, що слідчий зобов'язаний у найбільш короткий строк, але не пізніше двадцяти п'яти днів після повідомлення особі про підозру, подати на затвердження прокурору один із документів, передбачених у **ст..301КПК**:

- проект рішення про закриття кримінального провадження;
- проект клопотання про звільнень особи від кримінальної відповідальності;
- обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів виховного або медичного характеру;

-клопотання про продовження строку досудового розслідування.

Прокурор у разі необхідності має право сам оформити процесуальні документи.

Прокурор зобов'язаний до спливу тридцяти денного терміну після повідомлення особі про підозру здійснити одну із зазначених дій:

- 14.прийняти рішення про закриття кримінального провадження;
- 15.звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від відповідальності;
- 16.звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру;
- 17.подати клопотання про продовження строку досудового розслідування.

Відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні здійснюється в загальному порядку

3.Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Стаття 302КПК передбачає, якщо підозрюваний беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден з розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий не заперечує проти такого розгляду, прокурор має право надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначається клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні.

Слідчий, прокурор зобов'язані роз'яснити підозрюваному, потерпілому зміст встановлених досудовим розслідуванням обставин, а також те, що у випадку надання згоди на розгляд обвинувального акту у спрощеному порядку вони будуть позбавлені права оскаржувати вирок в апеляційному порядку з підстав розгляду провадження за відсутності учасників судового провадження, не дослідження доказів у судовому засіданні або з метою оспорити встановлені

досудовим розслідуванням обставини. Слідчий, прокурор зобов'язані впевнитися у добровільності згоди підозрюваного та потерпілого на розгляд обвинувального акта у спрощеному порядку.

Беззаперечне визнання підозрюваним своєї винуватості у вчиненні кримінального проступку означає визнання ним винуватості не у якійсь частині підозри, про яку його повідомлено, а повністю.

Окрім цих умов, передбачених у ч.1 ст.302 КПК, **ст.381КПК** як обов'язкову умову здійснення кримінального провадження у спрощеній формі визначає ще й те, що обвинувачений має бути представлений захисником. Тому, приймаючи рішення про направлення обвинувального акту до суду з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні, прокурор повинен роз'яснити підозрюваному, що у разі якщо він не вирішить питання про участь захисника, то провадження відбудеться в суді у звичайному порядку.

4.Додатки до обвинувального акта.

Відповідно до **ч.3 ст.302 КПК** до обвинувального акту з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні повинні бути додані:

- 1)письмова заява підозрюваного, складено в присутності захисника, щодо беззаперечного визнання своєї винуватості, згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження;
- 2)письмова заява потерпілого щодо згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження згідно із ч.2 цієї статті та згоди з розглядом обвинувального акту у спрощеному провадженні;
- 3)матеріали досудового розслідування, у тому числі документи, які засвідчують беззаперечне визнання підозрюваним своєї винуватості.

Матеріали досудового розслідування необхідні суду для того, щоби він міг виконати вимоги ч.2 ст.382 КПК, згідно з якими під час судового розгляду

суд у вирокі замість доказів на підтвердження встановлених судом обставин зазначає обставини, встановлені органом досудового розслідування.

ВИСНОВКИ.

Запропонована в КПК України нова форма досудового розслідування є результатом удосконалення кримінального судочинства з метою спрощення процедури провадження про нетяжкі злочини, які в новому КПК отримали назву кримінальних проступків. Але ця форма може бути застосована лише при прийнятті Кримінального закону про кримінальні проступки